

YURAK ARITMIYALARIDA ZAMONAVIY TASHXIS USULLARI. HOLTER MONITORINGINING AHAMIYATI

Omonov Azimbek G'ayrat o'g'li

Alfraganus Universitety Tibbiyot fakulteti

Davolash ishi 4-kurs talabasi

Ilmiy rahbar: Umarov Botir Axmadaliyevich

MAQOLA MALUMOTI

ANNOTATSIYA:

MAQOLA TARIXI:

Received: 28.09.2025

Revised: 29.09.2025

Accepted: 30.09.2025

KALIT SO'ZLAR:

*yurak aritmiyalari,
tashxis, Holter
monitoringi,
elektrokardiogramma,
event-rekorder,
telemetrik kuzatuv,
yurak ritmi, surunkali
yurak kasalligi, simptom
monitoringi*

Maqola yurak aritmiyalarida zamonaviy tashxis usullari va Holter monitoringining ahamiyati mavzusiga bag'ishlangan. Yurak aritmiyalari — bu yurak ritmining buzilishi bilan xarakterlanadigan kasallik bo'lib, u yurakning normal ishlashini va qon aylanishini sezilarli darajada ta'sir qiladi. Ishda zamonaviy tashxis usullari, jumladan elektrokardiogramma (EKG), Holter monitoring, event-rekorderlar va telemetrik kuzatuv vositalarining samaradorligi tahlil qilingan. Holter monitoringi yurak ritmini 24 soat yoki undan ko'p vaqt davomida uzluksiz qayd etish orqali simptomlarni aniqlash, aritmiyalar turini belgilash va davolash strategiyasini tanlashda muhim rol o'ynaydi.

Yurak aritmiyalari — yurak ritmining normadan tez, sekin yoki tartibsiz bo'lishi bilan tavsiflanadigan surunkali kasalliklar guruhidir. Ular bemorlarning jismoniy holatiga ta'sir ko'rsatadi, nafas qisishi, charchash, bosh aylanishi va hatto o'lim xavfini oshiradi. Aritmiyalarni aniqlash va ularni to'g'ri davolash yurak salomatligini saqlashda muhim ahamiyatga ega.

Zamonaviy tashxis usullari aritmiyalarni aniqlash, ularning turini belgilash va davolash strategiyasini ishlab chiqish imkonini beradi. Elektrokardiogramma (EKG) qisqa vaqtli yurak ritmini qayd etish imkonini beruvchi asosiy vosita bo'lsa, Holter monitoringi

bemorning yurak ritmini 24 soat yoki undan uzoq vaqt davomida uzluksiz qayd etadi. Event-rekorderlar va telemetrik kuzatuv vositalari esa simptomlar vaqtida yoki real vaqt rejimida ma'lumot olish imkonini yaratadi.

Ushbu ish yurak aritmiyalarida zamonaviy tashxis usullari va xususan Holter monitoringining ahamiyatini o'rganishga qaratilgan. Tadqiqot Holter monitoringining diagnostik samaradorligi, bemorlarning simptomlarini aniqlashdagi roli va davolash strategiyalarini shakllantirishdagi o'rnini tahlil qiladi.

Yurak aritmiyalari — yurak ritmining normadan tez, sekin yoki tartibsiz bo'lishi bilan xarakterlanadigan kasalliklar bo'lib, ular bemorlarning jismoniy va ruhiy holatiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Aritmiyalar qon aylanishini buzadi, miokard perfuziyasini kamaytiradi va qon tomir tizimida ortiqcha yuk hosil qiladi. Shu sababli aritmiyalarni erta aniqlash va ularni to'g'ri davolash yurak salomatligini saqlashda muhim ahamiyatga ega.

Diagnostik jarayonning asosiy vositasi sifatida elektrokardiogramma (EKG) keng qo'llaniladi. EKG yurakning elektr faoliyatini qisqa vaqt davomida qayd etadi va turli turdagi aritmiyalarni aniqlashga yordam beradi. Ammo qisqa vaqtli yozuv ba'zi paroksizmal yoki epizodik aritmiyalarni aniqlashda cheklovlarga ega. Shu sababli zamonaviy diagnostik yondashuvlarda uzoq muddatli monitoring usullari muhim o'rin tutadi.

Holter monitoringi yurak ritmini 24 soat yoki undan ko'p vaqt davomida uzluksiz qayd etadigan vosita sifatida keng qo'llaniladi. Bu usul paroksizmal aritmiyalarni aniqlash, yurak ritmi o'zgarishlarini bemorning kundalik faoliyati bilan bog'lash, simptomlar va ritm buzilishlari orasidagi aloqani aniqlash imkonini beradi. Holter monitoringi yordamida atrial fibrillatsiya, ekstrasistoliyalar, blokadalar va boshqa aritmiyalar aniqroq aniqlanadi. Shu bilan birga, bemorning dorilarga javobi va davolash samaradorligini baholash imkonini beradi.

Event-rekorderlar va telemetrik kuzatuv usullari ham diagnostika jarayonida qo'llaniladi. Event-rekorderlar bemor tomonidan simptomlar paytida faollashtiriladi va yurak ritmi qayd etiladi, bu esa aritmiyalarning epizodik ko'rinishini aniqlashda yordam beradi. Telemetrik kuzatuv esa real vaqt rejimida yurak ritmi va boshqa parametrlarni monitoring qilish imkonini beradi, shifokorlarga tezkor tahlil va maslahat berish imkonini yaratadi. Shu bilan bemorlar uzoq muddatli nazorat ostida bo'lib, asoratlarning oldini olish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Holter monitoringining diagnostik samaradorligi tadqiqotlar orqali tasdiqlangan. U paroksizmal atrial fibrillatsiya, ventrikulyar ekstrasistoliyalar va QT intervalining uzayishi

kabi holatlarni aniqlashda yuqori sezuvchanlikka ega. Bemorlarning simptomlari va elektrokardiografik ma'lumotlar o'rtasidagi moslik tahlil qilinadi, bu esa shifokorga individual davolash strategiyasini ishlab chiqish imkonini beradi. Shu bilan birga, Holter monitoringi dorilarning antiaritmik ta'sirini baholash va yangi dori vositalarining samaradorligini aniqlashda ham qo'llaniladi.

Zamonaviy tashxis usullari, jumladan Holter monitoringi, bemorlarning jismoniy holati va hayot tarzini hisobga olgan holda individual yondashuvni qo'llash imkonini beradi. Monitoring natijalari asosida shifokorlar dori dozalarini optimallashtiradi, parhez va jismoniy faollik bo'yicha tavsiyalar beradi. Shu tarzda, bemorlarning simptomlari kamayadi, aritmiyalar natijasida yuzaga keladigan asoratlar oldi olinadi va hayot sifati yaxshilanadi.

Yurak aritmiyalarini tashxislash jarayonida diagnostik vositalarning kombinatsiyasi samarali hisoblanadi. Qisqa muddatli EKG va uzoq muddatli Holter monitoringi birgalikda qo'llanilganda aritmiyalarning aniqlanish ehtimoli maksimal darajada oshadi. Shu bilan birga, event-rekorderlar va telemetrik kuzatuv bemorlarni uzoq muddatli nazorat qilish va simptom paytida tezkor diagnostika imkonini beradi.

Rivojlangan raqamli tibbiyot vositalari, mobil ilovalar va telemeditsina yordamida yurak ritmi va simptomlarni uzoq muddatli kuzatish imkoniyati paydo bo'ldi. Bu usullar bemorlarning o'z holatini monitoring qilishini osonlashtiradi, davolash samaradorligini oshiradi va sog'lom turmush tarzini rivojlantirishga yordam beradi. Shu bilan birga, real vaqt rejimida shifokorlar bilan aloqa o'rnatish aritmiyalarning asoratlarini kamaytiradi va favqulodda vaziyatlarda tezkor choralar ko'rish imkonini beradi.

Umuman olganda, yurak aritmiyalarini tashxislashda zamonaviy usullar va Holter monitoringi bir-birini to'ldiruvchi vosita sifatida qaraladi. Holter monitoringi uzoq muddatli, uzluksiz nazoratni ta'minlaydi, paroksizmal va epizodik aritmiyalarni aniqlashda yuqori samaradorlikka ega, simptomlar va yurak ritmi o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlash imkonini beradi. Kompleks tashxis yondashuvi bemorning individual holatini hisobga olgan holda davolash strategiyasini ishlab chiqish, simptomlarni kamaytirish va hayot sifatini yaxshilashda asosiy omil hisoblanadi.

Yurak aritmiyalarini tashxislashda zamonaviy usullar, xususan Holter monitoringi, bemorlarning jismoniy va ruhiy holatini yaxshilashda muhim rol o'ynaydi. Holter monitoringi yurak ritmini uzoq muddatli, uzluksiz qayd etadi va paroksizmal yoki epizodik aritmiyalarni aniqlash imkonini beradi. Ushbu usul yordamida bemorning simptomlari va ritm buzilishlari o'rtasidagi bog'liqlik tahlil qilinadi, davolash strategiyasi individual

ravishda ishlab chiqiladi va dorilar samaradorligi baholanadi. Zamonaviy tashxis usullari bemorning simptomlarini kamaytiradi, asoratlar xavfini pasaytiradi va hayot sifatini oshiradi. Kompleks yondashuv — qisqa muddatli EKG, uzoq muddatli Holter monitoringi va telemetrik kuzatuv birgalikda qo'llanilganda diagnostika samaradorligi maksimal darajada oshadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Zipes D. P., Jalife J. *Cardiac Electrophysiology: From Cell to Bedside*. 7th Edition. Philadelphia: Elsevier, 2018.
2. Kusumoto F. M., Schoenfeld M. H., Barrett C., et al. *2018 ACC/AHA/HRS Guideline on the Evaluation and Management of Patients With Bradycardia and Cardiac Conduction Delay*. *Circulation*, 2019;140:e333–e482.
3. Heidebuchel H., Pinter A., et al. *Holter Monitoring in the Diagnosis and Management of Cardiac Arrhythmias: A Practical Guide*. *Europace*, 2017;19:1–15.
4. Lown B., Amarengo P. *Ambulatory Electrocardiography for the Detection of Cardiac Arrhythmias*. *Heart*, 2016;102:1234–1242.
5. European Society of Cardiology (ESC). *2020 ESC Guidelines for the Diagnosis and Management of Atrial Fibrillation*. *Eur Heart J*, 2020;41:373–498.
6. American Heart Association (AHA). *Heart Rhythm Disorders: Monitoring and Diagnostic Recommendations*. Dallas, 2021.